

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

5:55 | 5:42 | 5:50 | 5:35 **הדלקת נרות**

6:48 | 6:46 | 6:48 | 6:46 **מוצאי שבת**

7:26 | 7:23 | 7:23 | 7:26 **רבינו תם**

משכיל לדוד

הישיבה היא המקום לעליה בתורה

מקרה זה הסתיים באופן מרגש ושמח, אך ישנם מקרים לא מעטים בהם האדם מודע לטעותיו, אך נשאר בשלו ולא מתאמץ לתקן את דרכיו. וכן הדבר אצל בחור ישיבה, או שהוא מתאמץ לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה, או שהוא נותר בשלו וקליפת הבהמיות משתלטת עליו ופוגמת ברוחניותו. כל בחור הבא לישיבה צריך לבוא מתוך רצון ומטרה להתעלות ולקדש את שמו יתברך.

גם נח בצאתו מן התיבה, חיפש כיצד ניתן להתעלות ולעשות את רצונו של הקב"ה, כמו שנאמר "ויבן נח מזבח לה'" (בראשית ח, כ), ומשמע 'ויבן' לשון התבוננות והבנה, שחיפש נח במה לעשות נחת לבוראו, והגיע לידי הכרה והבנה שיש לבנות מזבח לה'. ובהמשך כותבת לנו התורה "ויחל נח איש האדמה" (בראשית ט, כ), ומפרש רש"י במקום - "עשה עצמו חולין שהיה לו לעסוק תחילה בנטיעה אחרת", והקושיא היא עצומה, כיצד בתחילה נח מכונה איש צדיק תמים (בראשית ו, ט), ובהמשך, בצאתו מן התיבה, הוא מגיע להכרה שיש לבנות מזבח לה', ואילו אחר כך הוא יורד לדרגת חולין, בזה שהוא נוטע כרם ומשתכר מיינו, והדברים קשים הם וטעונים הסבר.

ונראה להסביר העניין בכך שנח חשב שהוא יכול להמשיך ולחיות מחוץ לתיבה באותו סדר ומתכונת כפי שהוא חי בתוך התיבה. אך האמת לא כן היא, שהרי התיבה גוננה עליו ושמרה אותו מפני הפגעים, אך לאחר צאתו מן התיבה היה עליו לחפש דרכים היאך להתגונן מפני הסכנות האורבות בחוץ. נח ביציאתו מן התיבה בונה מזבח לה' משום שהמצואות בתוך התיבה עדיין השפיעה עליו, אבל זה לא היה לאורך זמן, ומכיוון שנח לא חיפש דרכים לשמר את אותה התעלות, הרי שעד מהרה הוא נפל מרום מעלתו, עד שעשה עצמו חולין.

האדם צריך לחשוב כל הזמן כיצד הוא יכול לגדול ולגדל עימו גם את האחרים. מטוס קודם המראתו רץ על המסלול ורק אחר כך הוא מתרומם, וגם התרוממותו היא איטית ונעשית בהדרגה. כך בחור ישיבה אינו עולה ומתעלה בבת אחת אלא טיפין טיפין, מעלה אחר מעלה, משום שעבודת ה' קשה היא ודורשת יגיעה ומאמץ רב, ורק עבודה עקבית לאורך זמן מניבה פירות ורואים על ידה הצלחה. וכשם שמטוס אינו יכול להיעצר באופן פתאומי, ואם יעשה כן הוא עלול להתפוצץ על כל יושביו, כך לא ניתן לעצור בפתאומיות בעבודת ה', מפני שעצירה כזו מסיתה את האדם מדרך הישר, ומפילה אותו אל שאול תחתיות.

בחור ישיבה הנכנס לישיבה בתחילת הזמן, ודאי שאוחזת בו התרגשות מרובה, וליבו מלא בכוונות טובות לעליה בתורה ויראת שמים. אך על כל בן תורה להקפיד, שכשם שכניסתו לישיבה נעשית בחשק ובהתלהבות, כך גם צריכה להיות יציאתו ממנה, כך אותה עליה רוחנית עצומה בזמן היותו בישיבה, תוכל ללוות אותו אף בימי בין הזמנים, בזמן שהותו בבית. ויהי רצון שהקב"ה יפתח ליבנו בתורתו וישים בליבנו אהבתו ויראתו.

"ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה" (בראשית ז, א)

בעלי המוסר אומרים, שהמקום הטוב ביותר להישמר בו מפני הסכנות הרוחניות הוא הישיבה, הישיבה היא בבחינת תיבת נח בשעתו, אשר הגנה על נח ומשפחתו ממי המבול. ונראה שגם הישיבה על אף שבאופן כללי שומרת את הולמדים בה מפני הסכנות הקיומיות המצויות מחוץ לכותלי בית המדרש, אך כאשר בחור אינו יודע מדוע הוא הגיע לבית המדרש, ולומד את התורה רק כמי שכפאו שד, ולא מתוך חשק והתלהבות, אזי הסכנה עבורו גדולה ביותר, שלא רק שהוא לא מתעלה מבחינה רוחנית, אלא הוא מדרדר במורד ההר. בישיבה אין מושג של דריכה במקום, או שמתקדמים ומעפילים הלאה, או שנופלים, רחמנא ליעלן. ואותו בחור שאינו מנצל את ימי בישיבה, נהפך להבדיל לחיה רעה אשר זורעת הרס בסביבתה, וכשהוא לא לומד תורה, הוא מזיק לא רק לעצמו, אלא הוא מהווה סכנה קיומית לכל אותם בחורים הנמצאים סביבו.

וכאשר חוזרים מימי בין הזמנים חזרה לתוך כתלי הישיבה, ההתנתקות מהבלי העולם היא קשה מאוד, שהרי בבית הבחור רגיל לאכול אוכל משובח, להיחשף לדברים נוספים שהם מעבר לד' אמות של הלכה, ולפתוח את ספרי הלימוד באופן מועט יותר. ומשום כן, החזרה לישיבה אחר שהות ממושכת בבית, היא קשה מאוד ודורשת כוחות נפש רבים. זכורני שנשלחתי ללמוד בישיבה בצרפת בהיותי בגיל עשר, ולא ראיתי את משפחתי במשך שבע שנים תמימות. וכאשר תמו להן שבע שנים, שבת ליבתי במרוקו, על מנת לפגוש את בני משפחתי, אותם לא ראיתי זה זמן רב. כעבור תקופה חזרתי בחזרה לישיבה בצרפת, אך החזרה הייתה קשה מאוד עבורי, עד שנתעורר בי הרצון לעזוב את הישיבה ולשוב הביתה בחזרה, וכל זאת משום שכבר התרגלתי לחיים קלים ומפנקים בין כתלי המשפחה.

מורי ורבי הצדיק רבי חיים שמואל לופיאן זצ"ל, דיבר על ליבי ושידלני להישאר בישיבה. ובאותו זמן התחילו לעסוק בישיבה בסוגיא אשר עוררה בי עניין ומשכה אותי חזרה לתוך בית המדרש. ולולא חיזוקו של מורי ורבי, ואתה הסוגיא אליה נקשרתי כל כך, מי יודע היכן הייתי מצוי כיום ומה היו מעשי.

ארע פעם שרציתי בכל מאודי לחזק אדם מסוים שהיה גר צדק, אך זנח את התורה ומצוותיה, אותו גר התגורר בצרפת והגיע לבית הכנסת בשמחת תורה ביום טוב שני של גלויות, כאשר ראיתי את אותו גר שמחתי שמחה רבה ונתתי בידו את ספר התורה. להפתעתי הוא לא דחה אותי, והחל רוקד ומפזז עם הספר במלוא ההתלהבות והדבקות, כשהבחנתי בהתלהבותו הרבה אמרתי לו, שלא העיקר לרקוד עם הספר, אלא יש לקיים את הכתוב בו. וכך פרטתי באוזניו על מצות השבת, שיש לנוח מעבודה ביום השביעי ולשמור את השבת. לאחר שמחת תורה אותו אדם שב לביתו בצרפת ולא ראיתי תקופה ארוכה. והנה יום אחד הוא בא אלי לירושלים, שם דברתי על ליבו ושכנעתי אותו לשמור את השבת, ולשמחתי התברר כי הוא שמע את דברי וקיבל על עצמו לשמור את השבת בשלמות.

הילולא דצדיקיא

ד - רבי אליהו שרים

ה - רבי משה בירדוגו

ו - רבי יהודה החסיד

ז - רבי מאיר שפירא מלובלין

ח - רבי נחום מהורדנא

ט - רבינו אשר בן יחיאל (הרא"ש)

י. רבי רפאל אהרון בן שמעון מח"ס 'נהר מצרים'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

ומה עושים כשהמלך בעצמו גנב?

"ותמלא הארץ חמס" (בראשית ו, א)

חז"ל הקדושים נחלקו בגמרא (בבא קמא סב, א) בפירוש המילה 'חמס', האם חמסן הוא אדם המכריח אחר למכור לו חפץ נגד רצונו, או שחמסן גוזל פחות משהו פרוטה, בעוד הגזלן גוזל משהו פרוטה ומעלה.

ונשאלת השאלה: אם המבול הגיע על כך שאנשי דור המבול היו חומסים בעל חנות בגזילה של פחות משהו פרוטה, והוא לא יכול היה לתבוע אותם בבית דין, כי מדובר בגזל של פחות משהו פרוטה, וכל מה שנותר לו זה רק לצעוק 'חמס' - מה חטאו של בעל החנות עצמו שאף הוא נענש עמהם?

אכן התשובה לכך היא, שאמנם בחנותו שלו הוא היה עומד וצועק 'חמס', אבל גם הוא עצמו חמס פחות משהו פרוטה בחנויות אחרות...

הבן איש חי זיע"א, מספר על גנב אחד שנתפס בגנבתו והמלך גזר עליו מות. טרם ביצוע גזר הדין ביקש הגנב לומר דברים אחרונים, הרשות ניתנה לו והוא פתח ואמר: מודה אני ומתודה על חטאי ומקבל עלי את הדין, אלא שברצוני לומר דבר אחד - יש לי פטנט מיוחד, ומאחר שאני חושש שאם יהרגו אותי, הסוד ירד עמי לקבר - הייתי רוצה לגלותו לכם.

"יפה דברת", אמר לו המלך, "מהו הפטנט שבידיך?"

ענה הגנב: "יודע אני לקחת גרעין של פרי, לבשל אותו עם סממנים שונים ולהטמין את התערובת באדמה, ולאחר דקות ספורות צומח אילן עם פירות לתפארת!"

התפעל המלך ובקש מהגנב להראות לו את דבר הפלא, הגנב ביקש את החומרים, ומשהובאו לו הוא נגש למלאכה.

לאחר שסיים הגנב להכין את התערובת, אמר: "את התערובת צריך להטמין באדמה אדם שמעודו לא גנב, ולו פרוטה אחת, ואפילו לא בילדותו. אני", התנצל, "איני יכול לבצע זאת, אבל אולי המשנה למלך יכול...". המשנה למלך החוויר ואמר בחיך מתנצל, שכאשר היה ילד נדמה לו שגנב גולה מאיזשהו חבר...

"אולי שר האוצר יתכבד ויטמין את התערובת" ביקש הגנב, אך שר האוצר סרב: "חבל שאהרוס את הפטנט כמו ידי, הן אני מתעסק עם כל כך הרבה כסף, ומי יודע... אני מציע להעניק את הכבוד הזה לשר החינוך..."

וכך עברו משר לשר עד שהגנב הציע את המלך בכבודו ובעצמו!

המלך זע באי נוחות ואמר: "כשהייתי ילד נטלתי מאבא שרשרת יהלומים ללא רשות; לא כדאי שאני אעשה זאת!"

פנה הגנב למלך ואמר: "המשנה למלך אינו נקי כפי; גם שר האוצר לא יכול לרחוץ בניקיון כפיו; המלך עצמו לא נקי מרוב, אם כן מדוע דווקא אותי תולים?!"

כאלו היו פני הדברים בעולם בתקופת המבול

- הזועקים 'חמס', מתלוננים

על כך שגנבו מהם

ושדדו אותם - הם

היו אלו שחמסו

אחרים כמו ידיהם...

מציאה בהיסח הדעת

באחד הימים הייתי זקוק למספר טלפון חשוב אשר היה רשום על גבי נייר מסוים, אולם כשחיפשתי את הנייר הנדרש - לא מצאתי אותו, ולמרות שהפכתי כל פינה בביתי, לא הצלחתי למצוא את מספר הטלפון המבוקש.

כעבור זמן מה הכנסתי את ידי מבלי משים לתוך כיסי. להפתעתי המרובה חשתי בנייר המצוי בו, ומשהוצאתי אותו מכיסי גיליתי לשמחתי כי זהו הפתק אותו אני מחפש כבר זמן רב.

כשהרהרתי במציאה זו הגעתי למסקנה שהקב"ה ביקש להראות לי שהכל בידו יתברך. כאשר אינו חפץ שאמצא נייר מסוים - אותו נייר ייעלם מעיניי, וגם אם אהפוך את כל העולם בחיפושים אחריו - לא אמצא אותו. לעומת זאת בשעה שהקב"ה רוצה להמציא לאדם את מבוקשו - הוא מזמן לו את ידו לתוך הכיס, וכך בנקל מוצא האדם את מבוקשו.

כגון זה ארע עם אשתי תחי' אשר לא הצליחה להיזכר היכן הניחה סכום כסף של אלף יורו שהיה בידה. למרות שחיפשה בכל מקום אפשרי - לא מצאה את האבידה והתהלכה בבית חסרת אונים מבלי יכולת להעלות בזיכרונה היכן הונח הכסף.

בראותי זאת חפצתי עד מאד לסייע לה במציאת אבידתה, ועל כן החלטתי להתחזק באמונתי בבורא יתברך שיכוון אותנו במהירות למקום בו הונח הכסף. ללא כל כוונה הוליכו אותי רגליי למקום מסוים, בו לא היה עולה בדעתנו לחפש את הכסף - והנה נגלה

ורחמינו על כל מעשינו

באחד הימים בהם קיבלתי קהל, בהשגחה משמים באו לפניי בזה אחר זה שלושה אנשים שאיבדו את יקיריהם הי"ד בפיגועי טרור שונים, ואני השתדלתי מאד לדבר על לבם בענייני אמונה ולעודדם, כך שיצאו ממני מחוזקים יותר.

לאחר שפנו לדרכם חשבתי לעצמי שכשאני שומע צרות קשות אלו חלה עלי חובה להתחזק עוד יותר באמונה. משום שכאשר שומעים על אסונות נוראיים הפוקדים יהודים מעם ישראל, עלולות ח"ו להתעורר שאלות קשות באמונה. כגון אישה שבעלה נהרג בפיגוע באוטובוס בדרכו לכולל ללמוד תורה, במקרה זה עולה מאליה השאלה - זו תורה וזו שכרה?!

אולם עלינו להתחזק באמונה, ולדעת שהכל מאיתנו יתברך, ואל לנו לשאול שאלות ולנסות להבין חשבונות שמים, כי נשגבים הם מאיתנו ונסתרים מנפש כל חי, וכל אשר פועל הקב"ה עם ברואיו, נעשה בחסד וברחמים מתוך דאגתו העצומה לנו, כפי שאומר דוד המלך בתהילים "טוב ה' לכל ורחמינו על כל מעשיו" (תהילים קמה, ט).

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "רני עקרה לא ילדה" (ישעיה נ"ד)

הקשר לפרשה: בנבואת ישעיה מוזכר ענין המבול שנשבע הקב"ה שלא יביא עוד מבול לעולם: "כי מי נח זאת לי". והוא הנושא המרכזי בפרשת נח.

ובני אשכנז מוסיפים את הפרק "ענייה סערה".

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

נחשב מאוהבי ה'

אם על ידי מניעת הספור לא יגיע לו היזק ממון, רק שיחפרוהו עבור זה, בודאי אסור, ואין לו לחוש לזה כלל, וידע כי עבור זה יהיה נחשב מאוהבי ה' יתברך, ופניו יאירו כאור השמש, כמו שאמרו חז"ל "הנעלבין ואינם עולבין, שומעין חרפתן ואינם משיבין וכו', עליהן הכתוב אומר: ואוהביו כצאת השמש בגברתו".

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מעשה העורב עם נח

**"וישלח את העורב ויצא ושוב עד יבשת המים
מעל הארץ" (בראשית ח, ז)**

יסוד גדול יש לנו ללמוד ממעשה העורב עם נח, כתוב במדרש (ילקוט שמעוני בראשית ח רמז נח) ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את החלון וישלח את העורב וכו' והעורב לא רצה ללכת, אמר לו נח, מה צורך לעולם בך הרי אינך ראוי לאכילה אינך ראוי לקרבן ולכן לך לשליחותך או תאבד מחוץ לתיבה ולא רצה נח לקבלו חזרה לתיבה. אמר לו הקב"ה לנח קבל אותו שוב, כיון שהעולם צריך לו לעתיד לבוא כשאלהיו יהיה במערה ויזדקקו לעזרתו של העורב, ואכן הכניסו נח שוב לתיבה.

ומתפלא אני על מאמר זה, וכן הקשה האדמו"ר מצאנז זצוק"ל, למה החזירו הקב"ה לעורב, למה לא אמר לו לך גם עכשיו לשליחות זו.

אלא ביאור העניין משום שידוע שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות (ב"ר נ, ב). וכל זה במלאך, אבל בן אדם אינו כך, אלא יכול האדם להיות עטור בתפילין ויחד עם זה ללבוש טלית, ללמוד תורה ולקיים הרבה מצוות יחד.

ולמה, משום שהקב"ה ברא את האדם באופן כזה שיש לו כוחות אדירים ויכול הוא לעשות מצוות רבות יחד, כגון אדם הלומד תורה, אמנם הצופה מן הצד חושב שהאדם שמולו לומד תורה, ואינו יודע שאדם זה יש לו זכות ושותפות בקיומם של אלפי מצוות שהרי בזכותו העולם קיים שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת" (ירמיה לג, כה). אם כן בזכות לימודו הוא מקיים את כל העולמות, וכל מי שחי באותו זמן מתקיים בזכותו.

וזה אמר הקב"ה לנח, קבל את העורב כיוון שאינו בן אדם והוא אינו מיועד להרבה שליחויות ודי לנו במה שהוא יעשה שליחותו בזמן אליהו הנביא ואין צורך שיעשה גם כעת, אין מה לתבוע את העורב במה שמסרב ללכת כיוון שאינו צריך לעשות יותר משליחותו.

וזה יסוד גדול לנו, שאנו בני אדם צריכים תמיד לדעת שיש לנו כוחות רבים ויכולים אפילו לקיים את העולם כולו בכוחנו, ואם כן כמה עלינו להיזהר בלימוד תורתנו ולהעריכה באופן הנכון.

פניני הפרשה

מביט כל הזמן קדימה

"את הא-להים התהלך נח" (בראשית ו, ט)

רבינו יוסף חיים זיע"א מבאר בספרו 'עוד יוסף חי' (פ' לך לך) שהרי המלאכים נקראים עומדים, כנאמר (זכריה ג, ז): "ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה", כי הם עומדים על מקומם תמיד - לא מתקדמים בצדקתם ולא מדרדרים ברשעותם, כי אין להם יצר הרע ואינם עומדים לפני בחירה אם לעשות טוב או רע. הם עומדים. אך הצדיקים תמיד הולכים מחיל אל חיל, מתגברים על יצרם ומתרוממים ממדרגה אחת למדרגה גבוהה יותר.

ולזה מכונים דברי הכתוב "את הא-להים התהלך נח", דהיינו שלא ראה את עצמו עומד שהגיע לקצה הדרך, אלא תמיד ראה את עצמו מתהלך, כל ימיו ראה שלפניו עוד הדרך ארוכה להגיע למדרגת עבדי ה'.

תפקידם של הכנפיים

"והנה עלה זית טרף בפיה" (בראשית ת, יא)

על הפסוק בתהלים (נה, ז) "מי יתן לי אבר כיונה, אעופה ואשכונה", עולה השאלה מדוע דוד המלך חשק דווקא בכנפי היונה? וכן, לאן דוד המלך ע"ה רצה לעוף והיכן ביקש לשכון?

בספר 'פדה נפש' מציין לדברי המדרש ששואל; מהיכן הביאה היונה עלה של זית? ועל כך עונה רב ביבי: "שערי גן עדן נפתחו לה ומשם הביאה אותו".

ועל כך אמר דוד המלך: "מי יתן לי אבר כיונה" - כאותה יונה ששלח נח ונכנסה לגן עדן, אבל, מדגיש דוד המלך ע"ה, אני לא אעשה שטות כמו היונה שנכנסה לגן עדן ויצאה משם, אלא "אעופה ואשכונה" - אני אשכון ואשאר בגן עדן...

ירקות בסיכון

"אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו" (בראשית ט, ד)

כתב החיד"א בספרו 'נחל קדומים': "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו" - בשר שהאדם 'משים דמו בכפו' כדי להשיגו אין לאכול, וכגון בשר שהושג בדרכי גזל וגנבה, וכן בשר שהאדם סיכן נפשו להשיגו, כדבר שמצינו בדוד שלא אבה לשתות המים ששלושת הגיבורים סכנו נפשם להשיגם עבורו. לא מים הם - אלא דם!

רבי שלמה לוינשטיין שליט"א, סיפר שבשנת השמיטה הקודמת השתוללה האינתיפדה, ואחד המשגיחים הותיקים שהיה יוצא ובה בכפרים ערביים בענייני ההשגחה והפיקוח על הירקות הגדלים שם, נפצע על ידי מחבלים.

אחד מגדולי התורה מאן לאכול מהירקות שהובאו משם, וטענתו עמו: לא ירקות הם, אלא דם! וכסמך לדבר ציין את פרוש ה'נחל קדומים' לפסוק "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו".

איזו ברכה לא ברכו בתיבת נח

"ולעבר ילד שני בניו שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ" (בראשית י, כה)

ברכה מיוחדת תיקנו חכמים על הרואה פיל וקוף מברך 'משנה הבריות' - "הואיל ודומים לאדם במקצת דברים". (ברכות נח, ב. ובמאירי).

הלכה זו שהרואה פיל וקוף מברך "משנה הבריות" אין להבין כפשוטו משום שהם בריות משונות, דמה נשתנה פיל מגמל שהוא משונה בדבשתו, והלא כל חיה ברואה בתבניתה וצורתה ומה שייך שינוי בזה והרי היא על פי דרכה כדרכה היא!?

בספר 'אמת ליעקב' מסביר את העניין על פי דברי הגמרא שאנשי דור הפלגה נענשו ונהפכו לפילים וקופים, ואם כן נבין מדוע מברכים עליהם "משנה הבריות", והיינו שהם היו בריות ונהפכו לחיות!

ואולי זו הסיבה שחלק מהראשונים מכשירים קוף ליטול ידיים לאדם, שהרי בתחילה הקוף היה כאחד האדם ונתהפך לבעל חי.

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

עמים ולשונות וזכותן עמד להם ולבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות. הכל ברא הקב"ה בעולמו, חוץ מן מדת השקר ומדת העולה שלא ברא ושלא עשה אותם הקב"ה, שנאמר (דברים ל"ב) "הצור תמים פעלו" וגו', ואומר (צפניה ג) "ה' צדיק בקרבה לא יעשה עולה בבקר בבקר משפטו יתן לאור לא נעדר ולא יודע עול בשת", ואומר (איוב ל"ד) "חלילה לאל מרשע" וגו', ואומר (שם) "כי פועל אדם ישלם לו" וגו'.

מעיד אני עלי שמים וארץ שלא נתקבצו בני אדם למיתה, ואין כל בריה יורד לידי צער אלא מתוך אכילה ושתייה ושמחה שאדם אוכל ושותה ומשמח הוא עם אשתו ובניו ועם בני ביתו עד שהוא נפטר לבית עולמו. ואין פירות ותבואה באין לידי הרקבה, אלא מתוך דרכיהם של בני אדם. ואין בני אדם באין לידי בושה, אלא מתוך דרכיהן.

ואין עיניהם של בני אדם כהות בחצי ימיהם, אלא מתוך דרכיהן. ואין בני אדם מטמאין בנגעים, אלא מתוך דרכיהם. ואין הנשים מיטמאות בזביחה, אלא מתוך דרכיהן שנאמר (ישעיה מ"ב) "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם" וגו'.

צא ולמד מדרך ארץ, כלום אדם בונה בית אלא על מנת להכניס בו פירות טובים, להכניס בו כלים נאים ולהצית בו את האור ולהדליק בו נרות - אף כך בני אדם מתוך דרכיהם המה נידונים ודנין אותן מתוך שהם עברו על דברי תורה ועל דרך ארץ שבביל להצילם מיום הבא, שנאמר (הושע ז) "אוי להם כי נדדו

ממני". בשלשה דברים יסתכל אדם בכל יום, בשעה שנכנס לבית הכסא אומרים לו ראה דרך כדרכי בהמה, ובשעה שמקיזין לו דם אומרים ראה שבשר ודם אתה, ובשעה שהוא עומד על המת אומרים לו ראה להיכן אתה הולך ועדיין אינך חוזר בכך אלא אתה יושב ומרבה לדבר דברים יתרים, שנאמר (משלי י"ט) "אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו" ובשקר הוא מדבר והוא עובר על מה שכתוב בתורה (שמות כ"ג) "מדבר שקר תרחק" וגו', ואומר (זכריה ח) "ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם".

וכיצד יעשה, אלא אם עושה אדם את עצמו צדיק ולדבר אמת - מוסרין לו מלאך שמתנהג עמו בדרך צדיקים ומדבר אמת, ואם עושה אדם את עצמו רשע ולכחש ולדבר שקר - מוסרין לו מלאך שמתנהג עמו בדרך רשעים ומכחש ומשקר, ואם עושה אדם את עצמו לנהוג במדה בינונית - מוסרין לו מלאך שמתנהג עמו בדרך מדה בינונית, ואם עושה אדם את עצמו חסיד לסבול את הכל - מוסרין לו מלאך שמתנהג עמו בדרך חסידים וסובל את הכל, שנא' (ירמיה יז) "אני ה' חוקר לב בוחן כליות" וגו'.

ועל ידי דוד נאמר (תהלים י"ח) "עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל כי אתה עם עני תושיע ועינים רמות תשפיל". מאי "כי אתה עם עני תושיע", אלו ישראל שעניות יפה להם. "ועינים רמות תשפיל", אלו עכו"ם מכחישי התורה.

ומה שכרו של ישמעאל שעמד וקבר את אביו, ומה שכרו של יצחק שאמר לאביו אבא כפתני יפה יפה ותנני על גבי המזבח שמא אבעט בכך, כי בחור אני ועומד בכוחי כי בן שלשים ושבע שנים אני ונמצא אני מחויב שתי מיתות לשמים, ומה שכרו של עשו שהוריד ב' דמעות לפני אביו - ניתן לו הר שיעיר שאין גשמי ברכה פוסקין ממנו לעולם. ואף בני שיעיר משום שקבלו את עשו בסבר פנים יפות, ניתנה להן שכרן.

מכאן אמרו אפילו אם אין בידו של אדם לא מקרא ולא משנה אלא הוא יושב וקורא כל היום הפסוק (בראשית ל"ו) "ואחות לוטן תמנע", אפילו הכי שכר תורה בידו.

ומה שכרו של יעקב אבינו שהיה מודה על האמת ודובר אמת בלבבו כל ימי חייו, ומה שכרן של י"ב שבטים שהיו עושין רצון יעקב אביהם, שנא' (הושע ט) "ענבים במדבר מצאתי ישראל", ומה שכרן של אברהם יצחק ויעקב שנתנו אימה של הקב"ה בלבבם מתוך שבעים

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

יום אחד כאשר גב' רחל דרעי חזרה לביתה, אחז אותה שוד ושבר: צמיד הזהב שלה, ששווי היה חמישים אלף פראנק, אותו הניחה במקום שמור, נגנב ונעלם כלא היה.

משיחות שקיימה עם מכריה, נודע לה כי ידה של שכנתה היה במעל.

בצר לה פנתה גב' דרעי לרבי חיים זצ"ל וביקשה ממנו עצה, כיון שידעה כי היא לבדה לא תוכל להחזיר את הצמיד אליה. היא נתנה לרב סכום כסף, ובנוסף גם שמן למאור למנורת הרב, וביקשה את ברכתו.

אמר לה הרב: לכי לביתך, ואמרי לכל שכנותייך כי היית אצלי, ואני אמרתי לך, כי זה שגנב את הצמיד לא יוציא את שנתו, והוא ימות בתוך 12 חודש, וכי אז היורשים יצטרכו להשיב לך את הגניבה.

רחל חזרה לביתה, ועשתה בדיוק כמו שהרב אמר לה. היא סיפרה לשכנותיה את דברי הרב במלואם, והדברים הגיעו, כמוכּוּן, גם לאזני אותה שכנה שגנבה את הצמיד. זו פחדה לנפשה ומיהרה להשיב את הצמיד הגנוב אל בעליה. בערמה היא השליכה את הצמיד לתוך חדרה של גב' דרעי, ואמרה לה: הנה הצמיד נמצא בחדרך...

ואכן, לאחר שהחזירה את הצמיד חזרה השכנה בעצמה בתשובה, ועזבה את דרכה הרעה, והפכה ליהודיה כשרה ומאמינה בהשם.

פרנסה בריוח בזכות התפילה

סיפר רבי מרדכי כנפו על עצמו: היתה לו חנות של יין בעיר טינזיט, ובמרקו היו צרות גדולות למי שהתעסק במכירת יין. הערבים לא היו רוכשים יין מחמת איסור נימוסי דתם, כך שהלקוחות העיקריים היו רק הצרפתים, וצרפתים רבים לא היו בנמצא.

יתירה מזאת: לעיתים קרובות היו מתלקחות מריבות ליד החנות בין שיכורים, כך שצרות רבות היו לרבי מרדכי מכך.

הצרות היו כה גדולות, עד שהוא נסע עם חבירו ר' ישראל כהן למוגדור, לקברו של רבי חיים פינטו, ושם התפלל שבזכות רבי חיים פינטו תבוא המשטרה ותסגור לו את החנות, כיון שיש לי הרבה צרות. ואכן. באותו שבוע סגרה המשטרה את חנותו בטענה כי הצרפתים עזבו כבר ואין מי שיבוא לקנות יין...

רבי מרדכי נפל לרגלי השוטרים ובכה: אתם לוקחים ממני את פרנסתי וכדו'. אז אמר לו ר' ישראל כהן: מדוע אתה בוכה? והרי אתה בעצמך התפללת שהמשטרה תסגור את החנות. כיון שהתפללת נתקבלה תפילתך...

ואמנם, רבי מרדכי העתיר את מגוריו לקזבלנקה, שם פתח עסק אחר, וב"ה הצליח מאד בעסק החדש.